

Lesbrief begrijpend lezen groep 5 en 6 (Nieuwsbegrip)

handleiding

Deze les kunt u op dezelfde manier behandelen als de methode Nieuwsbegrip die wordt gebruikt voor begrijpend lezen. De tekst komt oorspronkelijk uit week 6 - 2010 en is toegespitst op het actuele Osse carnaval.

Binnenkort is het weer carnaval op veel plaatsen in Nederland, ook in Oss. Carnaval bestaat al heel lang en is een feest met veel tradities.

- De strategie die deze week centraal staat, is Voorspellen.
- Het sleutelschema dat in opdracht 3 ingevuld wordt, is een wie-wat-waar-waarom wanneer-welkschema. De denkactiviteit die hierbij aan de orde komt, is het definiëren van informatie.

Materiaal

Voor elke leerling een exemplaar van de tekst *Carnaval* met bijbehorende opdrachten.

Als u een nieuwsbegriplicentie hebt kunt u het stappenplan met woordhulp gewoon inzetten. Als u dit niet hebt dan is het aan te raden een proefabonnement af te sluiten om deze aansprekende methode een keer te bekijken!

Opmerking vooraf!

De strategie die centraal staat is Voorspellen. De strategie wordt geoefend in opdracht 1. Het is belangrijk dat de leerlingen de tekst nog niet gezien hebben bij het maken van deze opdracht.

Opdracht 1 (klas en samen): Voorspellen

1. Lees samen met de leerlingen de opdracht en bekijk de titel en de foto's met onderschriften. Besteed aandacht aan de uitleg. Laat de leerlingen op basis van de genoemde titel, de kopjes en de foto's voorspellen waarover de tekst zal gaan. Laat ze hier in eerste instantie individueel over nadenken.
2. De leerlingen gaan bij de foto's met onderschrift nadenken over welke specifieke informatie ze krijgen. Bij elke kopje dat ze lezen denken ze na of ze al informatie weten die bij het kopje zou passen én of ze die informatie weten vanwege eigen ervaringen of omdat ze er iets over gehoord, gezien of gelezen hebben.
3. Doe één vraag over de kopjes samen met de leerlingen.
4. Bespreek de opdracht klassikaal na. Benadruk dat het voorspellen op basis van titel, kopjes en illustraties een belangrijke strategie is die de leerlingen kan helpen (moeilijke) teksten beter te begrijpen.

Opdracht 2 (klas): Tekst lezen

1. Deel de tekst uit en doe de opdracht klassikaal. Laat de leerlingen de tekst voor zich nemen. Lees de tekst voor. 'Model' de tekst. Geef hardop aan wat u denkt en doet terwijl u de tekst leest. (Indien in het bezit van een nieuwsbegriplicentie gebruikt u natuurlijk het stappenplan). Schenk hierbij extra aandacht aan de sleutel die de burgemeester geeft aan Prins Carnaval. Wie de sleutel van de stad heeft is 'de baas' van de stad.

Lesbrief begrijpend lezen groep 5 en 6 (Nieuwsbegrip)

2. Laat de leerlingen voor zichzelf maximaal drie andere moeilijke woorden uit de tekst noteren. Bespreek de woorden en de gevonden betekenissen kort. (Maak evt. gebruik van de nieuwsbegrip woordhulp.)

Opdracht 3 (alleen): Een wie-wat-waar-waarom-wanneer-welkschema invullen.

1. Lees de opdracht samen met de leerlingen.
2. Vertel dat ze de antwoorden op de vragen in de tekst kunnen vinden. Soms moeten ze voor een antwoord bij meerdere kopjes kijken.
3. Bespreek de antwoorden klassikaal na.

Opdracht 4 (samen en alleen): Hoe zie jij eruit?

1. Lees de opdracht samen met de leerlingen.
2. De leerlingen kiezen een opdracht afhankelijk van het feit of ze zelf wel of geen carnaval vieren.
3. Hang de tekeningen op in de klas.

Antwoorden

Opdracht 1 Allerlei antwoorden zijn mogelijk.

Opdracht 3

Vragen	Antwoorden
Wanneer is het carnaval?	van 1 tot en met 4 maart
Wie is de baas van een stad?	de burgemeester
Wie is met carnaval een soort baas van de stad?	Prins Carnaval, Edward den Urste en jeugdprins Milan
Wat doen de mensen tijdens carnaval? Schrijf 5 dingen op.	zich verkleden dansen en hossen en gooien met serpentines een polonaise houden veel drinken carnavalsliedjes zingen en praalwagens maken
Waar wordt carnaval gevierd?	In plaatsen waar veel katholieke mensen wonen In het zuiden van Nederland en in sommige andere plaatsen
Waarom vieren de mensen carnaval?	Omdat ze voordat de vastentijd begint nog even lekker willen feesten
Welk katholiek feest is er na carnaval?	het Paasfeest
Wat voor liedjes worden er gezongen met carnaval?	Carnavalskrakers. Dat zijn grappige liedjes.

Lesbrief begrijpend lezen groep 5 en 6 (Nieuwsbegrip)

Carnaval

In een deel van Nederland vieren mensen weer carnaval. Carnaval duurt van 1 tot en met 4 maart. De mensen vieren dit feest ieder jaar. Carnaval is een feest met veel tradities en bestaat al heel lang.

Prins Carnaval krijgt de sleutel van de burgemeester

11 november

Op 11 november – de elfde van de elfde - beginnen de voorbereidingen voor het echte carnavalsfeest. Er wordt dan bekend gemaakt wie dit jaar Prins Carnaval is. In Oss is dat Prins Diane den urste en Jeugdprins Laurens. Zij worden geholpen door hun adjudanten Diana en Loek.

Tijdens de vier dagen van het carnavalsfeest wordt Prins Carnaval de baas van de stad. De burgemeester geeft de 'sleutel' van de stad of het dorp aan Prins Carnaval. Prins Carnaval is natuurlijk niet echt de baas.

Vier dagen feest

Carnaval is een groot feest! Iedereen verkleedt zich en de mensen dansen en hossen. Ook een polonaise en het gooien met serpentines hoort erbij. En er wordt veel gedronken. In Oss zijn er twee carnavalsoptochten. De jeugdoptocht op zaterdag en de grote optocht op zondag. Er rijden praalwagens in optocht door de straten. Iedereen probeert de mooiste praalwagens te maken want er zijn prijzen voor de mooiste wagens. Op een van de praalwagens komen de Prinsen voorbij. De steden heten anders tijdens carnaval. Oss heet Ossenkoppenrijk en Den Bosch heet dan 'Oeteldonk'.

een praalwagen

Vastentijd

Carnaval is een katholiek feest. Het wordt vooral gevierd in plaatsen waar veel mensen katholiek zijn. Dat is in het zuiden van Nederland en in sommige andere plaatsen. Op woensdag na carnaval begint de vastentijd. Die duurt 40 dagen. Vroeger aten de mensen van maandag tot en met zaterdag minder dan normaal. Ze aten helemaal geen vlees. Kinderen aten het snoep dat ze kregen niet op. Ze stopten dat in een trommeltje. Op zondag mochten ze het dan opeten. De volwassenen aten op zondag ook weer waar ze zin in hadden. Sommige mensen doen dit nog steeds zo. De mensen wilden dus vóór de vastentijd nog lekker feesten. Dat werd het carnavalsfeest. Na de vastentijd is het Paasfeest.

Carnavalskrakers

De mensen zingen graag met carnaval. De meeste liedjes zijn heel grappig en iedereen kan ze snel meezingen. Sommige liedjes worden tijdens carnaval een echte hit. Deze liedjes noemen we carnavalskrakers. In Oss maken veel mensen ieder jaar zelf een carnavalsliedje. Deze liedjes worden gezongen op het liedjesfestival.

Naar: www.nieuwsbegrip.nl www.jeugdjournaal.nl www.wikipedia.nl

Woordenlijst

de traditie = iets wat je al heel lang op dezelfde manier doet

de polonaise = dansend in een lange rij achter elkaar lopen

Lesbrief begrijpend lezen groep 5 en 6 (Nieuwsbegrip)

opdrachten

Opdracht 1 (klas en samen): Voorspellen

Uitleg

Als je een tekst gaat lezen, kun je bedenken wat je er zelf al van weet. De titel zegt iets over het onderwerp. En foto's of plaatjes bij een tekst geven ook informatie. Als je naar de kopjes kijkt, weet je soms al waar de tekst over zal gaan. Als je eerst voorspelt waar de tekst over gaat, begrijp je de tekst beter.

1. Je krijgt zo een tekst met de titel: 'Carnaval'.

Je hebt de tekst nog niet gelezen. Maar misschien weet je al een beetje waar hij over gaat. Je kunt al iets **voorspellen**. Bij de tekst staan plaatjes. Je ziet ze hier:

een praalwagen

Prins Carnaval krijgt de sleutel van de burgemeester

Waar denk je dat de tekst over gaat?

Waarom denk je dat? Zet een rondje om één of meer antwoorden.

- ★ *Ik weet wat een praalwagen is.*
- ★ *Ik weet dat Prins Carnaval bij Carnaval hoort.*
- ★ *Ik vier ieder jaar carnaval.*
- ★ *In de tekst onder het tweede plaatje staat Prins Carnaval.*

2. In de tekst staan deze kopjes:

- ★ *11 november*
- ★ *Vier dagen feest*
- ★ *Vastentijd*
- ★ *Carnavalskrakers*

Lesbrief begrijpend lezen groep 5 en 6 (Nieuwsbegrip)

Waar gaat de tekst over, denk je? Doe een **voorspelling**:

Volgens mij gaat de tekst over _____

Welke kopjes helpen je om te bedenken waar de tekst over gaat?

✦ *11 november: ja want/ nee want*

✦ *Vier dagen feest: ja want/ nee want*

✦ *Vastentijd: ja want/ nee want*

✦ *Carnavalskrakers: ja want/ nee want*

3. Wat heb je er al over gehoord of gezien?

Opdracht 2: Tekst lezen

1. Klopte je voorspelling? Waarom wel of niet?

2. Schrijf twee moeilijke woorden uit de tekst op. Wat betekenen deze woorden?

Lesbrief begrijpend lezen groep 5 en 6 (Nieuwsbegrip)

Opdracht 3 (samen): Een wie-wat-waar-waarom-wanneer-welkschema invullen.

1. Kijk naar het schema. Aan de ene kant staan vragen. Aan de andere kant ga je de antwoorden opschrijven.
2. Praat samen over wat een goed antwoord is. Kijk goed in de tekst. Als je alle antwoorden hebt ingevuld weet je het belangrijkste over het carnavalsfeest.

Vul het schema in.

Vragen	Antwoorden
Wanneer is het carnaval?	<hr/>
Wie is de baas van een stad?	<hr/>
Wie is met carnaval een soort baas van de stad?	<hr/>
Wat doen de mensen met carnaval? Schrijf 5 dingen op.	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Waar wordt carnaval gevierd?	<hr/> <hr/>

Lesbrief begrijpend lezen groep 5 en 6 (Nieuwsbegrip)

Waarom vieren de mensen carnaval?	<hr/> <hr/>
Welk katholiek feest is er na carnaval?	<hr/>
Wat voor liedjes worden er gezongen met carnaval?	<hr/>

Opdracht 4 (samen en alleen): Hoe zie jij eruit?

1. Luister naar je juf of meester. Er is een opdracht voor als je wel carnaval viert (opdracht A). En er is een opdracht voor als je geen carnaval viert (opdracht B).

A. Als je wel carnaval viert.

1. Teken hoe je er uitziet met carnaval. Teken en schrijf ook op hoe je stad of dorp heet met carnaval.
2. Je mag ook andere familieleden erbij tekenen. Zelfs een praalwagen als je weet hoe hij eruitziet.

Zwolle

B. Als je geen carnaval viert.

1. Stel je voor dat je ook carnaval viert. Teken hoe jij eruit zou willen zien. Het mag van alles zijn. Verzin iets leuks!
2. Verzin een nieuwe gekke naam voor je stad of dorp. Eindhoven heet in carnavalstijd 'Lampegat'. Dat komt omdat in de fabriek van Philips in Eindhoven lampen gemaakt worden. Verzin een naam die bij jouw stad of dorp past.
3. Teken en schrijf het naambord van je stad bij je tekening.

